

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΝΟΥΣΙΑ
τ. Τμηματάρχου Έθνικης Τραπέζης

Η ιστορία της Έθνικης Τραπέζης είναι στενά συνδεδεμένη με την ιστορίαν του Έλληνικού Κράτους και με την εξέλιξιν της οικονομίας της Χώρας. Η εξαιρετική ανάπτυξις της νεωτέρας Ελλάδος από το 1841 έως σήμερα οφείλεται κατά πολύ εις την δράσιν της Έθνικης Τραπέζης.

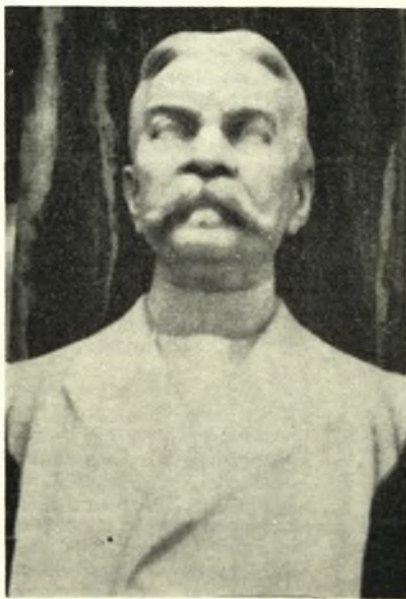
Όταν την 30/3/1841 ο βασιλεύς Όθων υπέγραφε το διάταγμα της ιδρύσεως της Έθνικης Τραπέζης, η Ελλάς ήτο πτωχή και καθυστερημένη χώρα. Τράπεζαι δέν υπήρχαν. Η χώρα είχε τρομεράν έλλειψιν κεφαλαίων. Το μετοχικόν κεφάλαιον του νέου ιδρύματος είχε ορισθῆ αρχικῶς εις 20.000.000 δραχμῶν και είχε διαιρεθῆ εις 20.000 μετοχάς. Από τους πρώτους πού προσέφεραν κεφάλαια διά την νέαν Τράπεζαν ήταν ο Γεώργιος Σταυρος, ο μεγάλος Έλβετός φιλέλλην και τραπεζίτης Jean-Gabriel Eynard, ο Βασιλεύς Λουδοβίκος Α΄ τῆς Βαυαρίας, ο Βασιλεύς Όθων, ο Νικόλαος Ζωσιμάς, ο Κ. Βράνης και πλούσιοι ὁμογενεῖς. Ωστόσο τὸ κεφάλαιον δέν ἤμποροῦσε νὰ καλυφθῆ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια μέχρις οὗτο ἡ Τράπεζα διαθέσει ὅλας τὰς μετοχάς της.

Υπήρξαν στερεὰ τὰ θεμέλια ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Γεώργιος Σταυρος καὶ ὁ Ἐυνάρδος ἐστήριξαν τὸ Ἴδρυμα καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ πολιτικότης μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ Γεώργιος Σταυρος, ὡς πρῶτος Διοικητῆς τῆς Έθνικῆς Τραπέζης, κατηύθυνε τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἀπὸ τὸ 1841 μέχρι τὸ 1869 εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ν' ἀνταποκριθῆ τὸ Ἴδρυμα εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ νόμος τοῦ 1841 «περὶ συστάσεως τῆς Έθνικῆς Τραπέζης» περιώριζε τὰς ἐργασίας της. Ἡ Τράπεζα χορηγοῦσε δάνεια ἐπὶ ὑποθήκη καὶ ἐπ' ἐνεχύρω καὶ προεξωφλοῦσεν ἐμπορικὰ γραμμάτια. Ὁ νόμος ἔδιδεν ἐπίσης εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδῃ τραπεζογραμμάτια.

Ἡ λογιστικὴ κατάστασις τῆς 1^{ης} Ἰανουαρίου 1843 περιελάμβανε τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΕΪΤ
Διοικητῆς 1896 - 1911

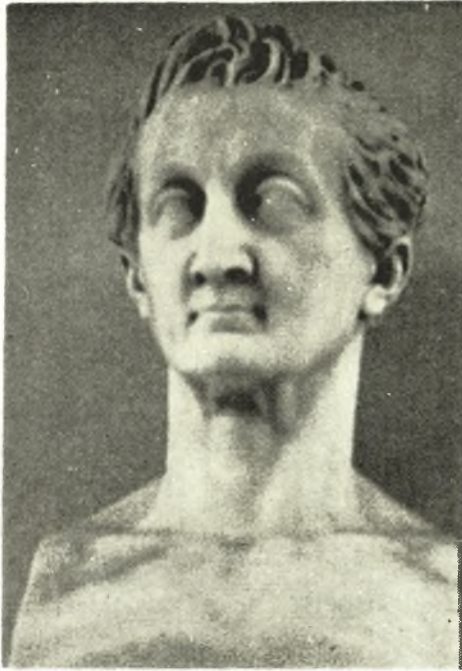
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Ὁ ιδρυτῆς τῆς Έθνικῆς Τραπέζης
καὶ πρῶτος Διοικητῆς 1841 - 1869

Κεφάλαιον κατατεθειμένον	Δρχ.	3.949.000
Τραπεζ. γρητὰ εἰς κυκλοφορίαν	»	307.950
Παρακαταθῆκαι (ἤτοι Καταθέσεις)	»	54.796
Διαθέσιμα	»	445.223
Χορηγήσεις	»	5.795.943
Σύνολον Ἐνεργητικοῦ/Παθητικοῦ	»	6.942.701
Ἐξοδα Διαχειρίσεως β' ἑξαμήνου 1842	»	18.518
Καθαρά κέρδη β' ἑξαμήνου 1842	»	130.449
Μέρισμα 3,5 % ἤτοι Δρχ. 35 κατὰ μετοχὴν		

Ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς χρόνια ἡ Τράπεζα προσήρμοζε τὴν λειτουργίαν της πρὸς τὰς εὐρύτερας οικονομικὰς ἀνάγκας τῆς Χώρας. Ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ ἐγένετο μετὰ ὑπολογισμένην συντηρητικότητα. Ἡ δραστηριότης της ἀκολουθοῦσε τὴν ἐξέλιξιν τῆς οικονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Κατὰ τὰ 28 χρόνια πού εἶχε διοικήσει τὴν Τράπεζαν ὁ Γεώργιος Σταυρος καί, μετὰ τὸν θάνατόν του, μετὰ Διοικητὴν τὸν Μάρκον Ρενιέρην (1869 - 1890) ἡ Τράπεζα ἀνέπτυξε μεγάλην δραστηριότητα εἰς πολλοὺς τομεῖς. Ἀναφέρονται μερικὸς σταθμοὺς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς: Ἐγένετο ἡ διώρυξις τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου (1849). Ἰδρύσθη τὴν πρώτην ἑλληνικὴν ἐταιρίαν θαλασσίων καὶ χερσαίων συγκοινωνιῶν καὶ ἀσφαλειῶν (1855 - 1857). Ἐβοήθησεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐταιρίας διὰ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης Κωπαΐδος (1876). Συνέδραμε τὴν ἐταιρίαν τομῆς τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου τὸ 1881. Συνέβαλεν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου καὶ Θεσσαλίας τὸ 1882. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ δημόσια ἔργα ἡ Τράπεζα ὑπῆρξε πρόθυμος συνεπίκουρος. Κατὰ τὰ 20 χρόνια πού ἀκολούθησαν, ἡ Τράπεζα εἶχε Διοικητὰς τὸν Παῦλον Καλλιγᾶ (1890 - 1896), τὸν Στέφανον Στρέϊτ (1896 - 1911) καὶ τὸν Ἰωάννην Βαλαωρίτην (1911 - 1914). Κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα ἡ Τράπεζα συνέχισε καὶ ἐπεξέτεινε τὴν δράσιν της διὰ κοινωφελεῖς σκοποῦς. Τὸ Ἴδρυμα συνέβαλεν ἐπίσης εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν δημοσίων οικονομικῶν. Μετὰ τὸ ἐθνικὸν ἀτύχημα τοῦ πολέμου τοῦ 1897 ἀνέλαβεν ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Στέφανος Στρέϊτ, τότε Διοικητῆς τῆς Τραπέζης. Ὁ Στρέϊτ κατάρθωσε νὰ ἀμβλύνῃ τὴν οικονομικὴν καταστροφὴν ἢ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε΄Υ΄ΝΑΡΔΟΣ
Ίδρυτής

ὅποια προέκυπεν ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ἦταν τῆς Ἑλλάδος. Κατέστησεν ὀλιγώτερον βάρυν τὸν ὀδυνηρὸν διεθνῆ οἰκονομικὸν ἔλεγχον ὁ ὅποιος εἶχεν ἐπιβληθῆ τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς ξένας Δυνάμεις. Κυρίως ὁμοῦ, ὁ Στρέϊτ κατάρθωσε νὰ προωθῆσιν τὰ δημόσια οἰκονομικά εἰς τὴν ὁδὸν τῆς περισυλλογῆς καὶ ὀριστικῆς ἐξυγιάνσεως.

Ἀποφασιστικὴ ἐξεδηλώθη ἡ συμβολὴ τῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν θεραπείαν ἐκτάκτων ἐθνικῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, ὡς π.χ. εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν προσφύγων ἐκ Κρήτης κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 - 1868, τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πολεμοπαθῶν πληθυσμῶν τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας (1897 - 1898), τῆς ἐνισχύσεως τῶν θυμάτων τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν Ἑλλήνων προσφύγων ἐκ τῆς Ἀνατ. Ρωμυλίας, Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας (1898 - 1911). Τὸ 1910 ὁ τότε Ὑποδιοικητὴς τῆς Τραπεζῆς Ἰωάννης Βαλαωρίτης εἰσηγήθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐψηφίσθη ὁ περίφημος νόμος ΓΧΜΒ'. Ὁ νόμος αὐτὸς ποὺ ἀπέτέλεσε πρωτοτυπίαν εἰς τὸ πεδίου τῆς νομισματικῆς τεχνικῆς καὶ τῆς συναλλαγματικῆς πολιτικῆς, προέβλεπε καὶ ἐρρῦθμιζε τὴν ἀγοραπωλησίαν χρυσοῦ καὶ συναλλάγματος διὰ τραπεζογραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου αὐτοῦ ἡ Τράπεζα συνεκέντρωσε σημαντικὰ ἀποθέματα εἰς χρυσὸν καὶ εἰς συνάλλαγμα καὶ ἠδυνήθη νὰ χρηματοδοτήσῃ τὸ Κράτος κατὰ τοὺς ἀπελευθερωτικὸς πολέμους τοῦ 1912 - 1913. Ὁ Ἰωάννης Βαλαωρίτης εἰς τὸν Ἀπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1912 ἔλεγεν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Μετόχων: «Δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ με ὑπερηφάνειαν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὅτι εἰς τὰς κρίσιμους αὐτὰς περιστάσεις ἀπεδείχθη ἀνταξία τοῦ προορισμοῦ τῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ καθήκοντός της».

Ἡ ὀγδὴ δεκαετία τῆς ζωῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συμπίπτει μετὰ τὴν θυελλώδη περίοδον τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου (1914 - 1918) καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ. Συμπίπτει ἐπίσης μετὰ τοὺς νικηφόρους ἀγῶνας καὶ τὴν στρατιωτικὴν καταστροφὴν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὑπὸ τὰς διαδοχικὰς διοικήσεις τοῦ Ἰωάννου Εὐταξία, τοῦ Ἀλεξάνδρου Ζαῖμη καὶ τοῦ Δημητρίου Μαξίμου ἡ Τράπεζα δὲν

παρέλειπε καὶ πάλιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἐθνικὸν τῆς καθήκον. Ἡ Τράπεζα τότε σχεδὸν μόνη τῆς διεξήγαγε με ἀποτελεσματικότητά τὸν ἐπισιτισμὸν τῆς Χώρας. Ἐχρηματοδότησε τὸν ἀγῶνα τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ποὺ πολεμοῦσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν, Βουλγάρων καὶ Τούρκων. Ἐπίσης ἀνέλαβε τὴν πρώτην περίθαλψιν τῶν προσφύγων ποὺ ἦλθον ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Θράκην.

Εἰς τὰ τέλη τῆς δεκαετίας 1911 - 1921, ἡ Τράπεζα ἀπέκτησε τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον νὰ ἐκδίδῃ καὶ νὰ κυκλοφορῇ τραπεζικὰ γραμμάτια εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Περιορισμένον δικαίωμα νὰ ἐκδίδουν καὶ νὰ κυκλοφοροῦν τραπεζογραμματία εἶχον προηγουμένως καὶ ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα μέχρι τὸ 1921, ἡ Τράπεζα Κρήτης μέχρι τὸ 1919 καὶ παλαιότερα ἡ Τράπεζα Ἡπειροθεσσαλίας (1882 - 1899).

Κατὰ τὴν ἐνάτην δεκαετίαν τῆς ζωῆς τῆς Τραπεζῆς (1920 - 1930) ἐσημειώθη ἀποφασιστικὴ καμπὴ εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τῆς. Αὐτὴ ἡ δεκαετία ἦτο σημαντικὴ διὰ τὴν ἀνέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Διότι μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀπελευθερωτικῶν πολέμων, μετὰ τὴν ἔλευσιν τῶν Ἑλλήνων προσφύγων ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἀπὸ τὴν Θράκην καὶ μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν τῶν νέων ἑλληνικῶν χωρῶν, διηρυνήθησαν μέγας τὰ πλαίσια τῆς παραγωγῆς. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πρωτοστάτησε τότε εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἐνεργειακοῦ προβλήματος τῆς πρωτεύουσας μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Γενικῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας μαζί μετὰ τὴν ἀγγλικὴν Power & Traction Financing Co. καὶ συνέβαλεν εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας Ὑδάτων πρὸς κατασκευὴν τοῦ φράγματος τοῦ Μαραθῶνος ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς ἐταιρίας Ulen, διὰ τοῦ ὁποίου ἐλύετο τότε τὸ σοβαρὸν πρόβλημα τῆς ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συνέβαλεν ἐπίσης εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἀυτονομοῦ Σταφιδικοῦ Ὄργανισμοῦ, ὁ ὅποιος ἀπὸ τότε ἐγινε ρυθμιστὴς τοῦ δυσχεροῦς προβλήματος τῆς σταφίδος. Ἐπίσης τὸ 1925, ἀνέλαβε τὴν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, καθὼς, καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν κτημάτων ποὺ ἀνήκον εἰς τοὺς Μουσουλμάνους οἱ ὅποιοι ἀντηλλάγησαν μετὰ τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ Τράπεζα μετὰ τὰ δάνειά της διηκούνη τὸ Κράτος εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ προγράμματος ὁδο-

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ
Διοικητὴς 1911 - 1914

Το Κτίριον τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ 1841

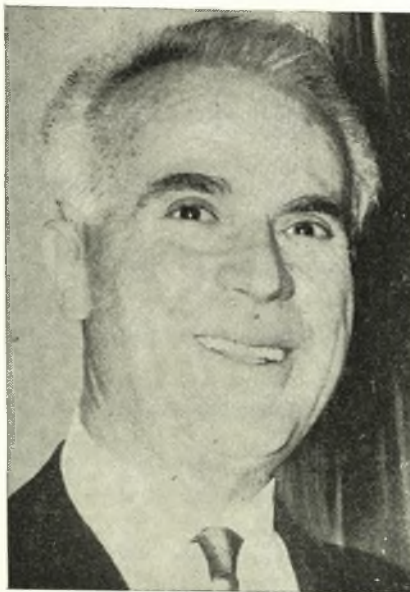
ποιίας. Κατὰ τὸ 1926 ἐχρηματοδότησε τὴν Ἑταιρίαν Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων με 600.000 λίρας Ἀγγλίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς.

Ἡ κρίσιμος καμπὴ διὰ τὴν σταδιοδρομίαν τῆς Τραπεζῆς συνδέεται με τὴν παραίτησίν τῆς ἀπὸ τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον κατὰ τὸ ἔτος 1927, ἐνῶ τοῦτο ἔληγε τὸ 1950. Τὴν 27^{ην} Ὀκτωβρίου 1927 ὑπεγράφη μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς σύμβασις διὰ τῆς ὁποίας προεβλέπετο ἡ ἰδρυσις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Τὴν 28^{ην} Μαΐου 1928 τὸ νέον ἐκδοτικὸν Ἴδρυμα παρέλαβε ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον, τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα, ὅλα τὰ σχετικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἰδίου τοῦς λογαριασμοῦς τοῦ Κράτους. Κατὰ τὰ ἔτη 1927 - 1929 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συνετέλεσεν ἐπίσης εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς Κτηματικῆς καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς με ἰδικὰ τῆς κεφάλαια καὶ τὰς ἐβοήθησεν εἰς τὰ πρῶτα βήματά των με προσωπικὸν καὶ τεχνικὴν ὀργάνωσιν. Ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν τῆς ἡ Τράπεζα κατέστη πάλιν ὁ κύριος φορεὺς συγκεντρώσεως καὶ διοχετεύσεως κεφαλαίων ζωογονοῦσα ὅλους τοὺς παραγωγικοὺς τομεῖς καὶ πρὸ παντὸς τὴν βιομηχανίαν. Με Διοικητὰς τὸν Ἰωάννην Δροσόπουλον καὶ τὸν Ἀλέξανδρον Κοριζῆν (1928 - 1941), ἡ Τράπεζα ἐπανέυρε ταχέως τὸ οἰκονομικὸν μεγαλεῖον τῆς. Ὅταν ἡ νέα ἐκδοτικὴ Τράπεζα εὐρέθη εἰς δυσχερῆ θέσιν, λόγῳ τῆς κρίσεως τοῦ 1932, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προσέτρεξε πάλιν διὰ νὰ προλάβῃ τὴν καταστροφὴν καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος ποσὸν 5.000.000 δολλαρίων, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ τοῦτο ὡς κάλυμμα τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἑλληνικοῦ χαρτονομίσματος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΩΤΗΣ
Ἵποδιοικητῆς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
Διοικητῆς 1966 -

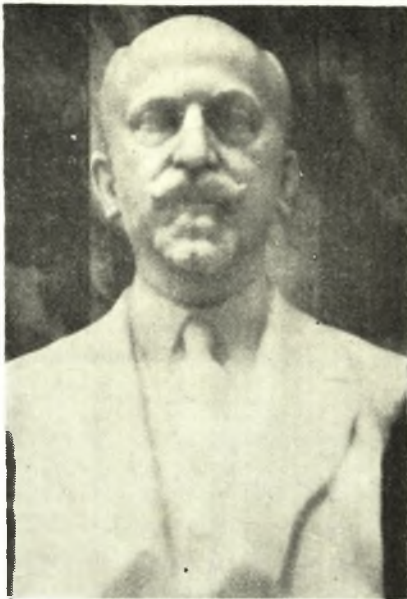

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΑΖΗΣ
Ἵποδιοικητῆς

Μόλις παρήλθεν ἡ οἰκονομικὴ κρίσις ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διωχέτευσε τὰ τεράστια διαθέσιμά τῆς, καθὼς καὶ κεφάλαια τὰ ὁποῖα εἶχε προσελκύσει ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὰ ἔτη τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς ἄφησαν βαθεῖα τὰ ἴχνη τους εἰς ὀλόκληρον τὸν οἰκονομικὸν ὀργανισμόν τῆς Χώρας καὶ διὰ τῆς ἐξαρθρώσεως τοῦ νομισματικοῦ συστήματος ἐκλόνισαν τὰς βάσεις τῆς πίστεως. Οὕτω, ἐξηνεμίσθησαν τὰ κεφάλαια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν τραπεζῶν, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἀποφασιστικότητά καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ Προσωπικοῦ τῆς διεσώθη τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εἰς χρεόγραφα καὶ ἀκίνητα περιουσίας τῆς. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1944, ὅταν ἡ Ἑλλάς ἀπληλευθερώθη, ἡ ἔθνικὴ οἰκονομία εἶχε τραυματισθῆ βαρέως. Οἱ κλάδοι τῆς παραγωγῆς εἶχον καταστραφῆ σχεδὸν ὀλοσχερῶς. Ἡ νέα Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς (1945-1951) ὑπὸ τὸν Γεώργιον Πεσμαζόγλου, ἡ ὁποία ἐξελέγη κατὰ τὴν πρώτην μεταπολεμικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Μετόχων, εὐρέθη ἐνώπιον συνθηκῶν ἀναλόγων περίπου πρὸς ἐκεῖνας τὰς ὁποίας εἶχον ἀντιμετωπίσει ἓνα αἶψα πρὶν οἱ ἰδρυταὶ τῆς Τραπεζῆς. Τὸ 1841 ἡ οἰκονομία ἦτο ἀνύπαρκτος. Τὸ 1945 ἡ ἔθνικὴ οἰκονομία ἦτο ἐκ βάθρων ἐξηθρωμένη. Ἐρείπια ἦσαν τότε, με ερείπια ἦτο καὶ τώρα γεμάτη ἡ ἑλληνικὴ γῆ. Με πίστιν καὶ καρτερίαν ἡ Διοίκησις καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Τραπεζῆς εἰργάσθησαν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Ἰδρύματος. Καὶ παρ' ὅλας τὰς δυσκολίας ποῦ ὀφείλοντο κατὰ τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη κυρίως εἰς τὸν συμμοριτοπόλεμον, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ
Διοικητής 1921 - 1923

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ
Διοικητής 1928 - 1939

ἀνέκτησε βαθμηδὸν τὸ κῦρος εἰς τὴν παλαιὰν ἰσχὺν τῆς.

Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν συνεκεντρώθησαν καὶ πάλιν εἰς τὸ ὑπεραιωνόβιον τοῦτο Ἴδρυμα ὑπὸ μορφήν καταθέσεων μεγάλα κεφάλαια ποῦ ἐκάλυπτον ὅλον ἐν περισσοτέρας ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας. Μεταξὺ τοῦ 1947 καὶ 1951 τὰ κεφάλαια αὐτὰ ἀνήλθον ἀπὸ 65 δισεκατ. (παλαιὰ δραχμαὶ) εἰς 960 δισεκατ. καὶ αἱ χορηγήσεις ἀντιστοίχως ἀπὸ 422 εἰς 1.550 δισεκατ. δραχμῶν. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ δεῖκνουν ἐπίσης τὴν ραγδαίαν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῆς Τραπεζῆς ἔναντι τοῦ ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος, δεδομένου ὅτι ἐμειώθη οὐσιωδῶς ἡ ἐξάρτησις τῆς ἀπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο. Πρόσθετον ἔνδειξιν ὅμως τῆς σταθερᾶς ἀυξήσεως τῆς ἰσχύος τῆς Τραπεζῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἤδη διὰ τὴν χρῆσιν 1949 κατεβλήθη μέρισμα εἰς τοὺς μετόχους.

Ἡ κατὰ τὸν Φεβρουάριον 1953 ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως συγχώνευσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

μὲ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ἄλλωστε προηγήθη μία βραχεῖα περίοδος ἀνωμαλίας, δὲν ἦτο ἄνευ σοβαρῶν συνεπειῶν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Ἰδιαιτέρως ἐπαχθεῖς ἦσαν αἱ συνέπειαι τῆς ἀθρόας ἀπολύσεως ἑκατοντάδων ὑπαλλήλων μὲ τεραστίαν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν δύο Τραπεζῶν καὶ ἡ ἐντεῦθεν σταθερὰ καὶ δυσανάλογος ἐπιβάρυνσις τοῦ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως προελθόντος ὀργανισμοῦ. Ἡ ἐξυγιάνσις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπετεύχθη μόλις ἀπὸ τοῦ 1955 ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ παλαιοῦ ἱκανωτάτου στελέχους αὐτῆς, Βασιλείου Κυριακοπούλου.

Κατὰ τὴν ἔκτοτε διαρρεῦσασαν δεκαετίαν ἡ Τράπεζα κατέστη συγχρονισμένος πιστωτικὸς ὀργανισμὸς. Ὅχι μόνον τὸ λογιστικὸν τῆς σύστημα ἀνεμορφώθη καὶ προσηρμόσθη εἰς τὰ τελευταῖου τύπου μηχανολογιστικὰ μέσα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπρα-

Τὸ κεντρικὸν κατάστημα ὡς ἔχει σήμερον

ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ 1854¹

(Ἐκ τῶν Διπλωματικῶν Ἀρχείων τοῦ Ὑπουργείου
Ἐξωτερικῶν καὶ Ναυτικῶν τῆς Γαλλίας)

ΗΛΙΑ ΠΑΝΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διδάκτορας Νεωτέρας Ἱστορίας Πανεπιστημίων
Ἀθηνῶν καὶ Παρισίων

γματοποιήθησαν οὐσιώδεις βελτιώσεις καὶ ἐπεκτάσεις. Τὸ δίκτυον τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ πρακτορείων τῆς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἠδξήθη κατὰ τὴν δεκαετίαν αὐτὴν κατὰ 40 μονάδες περίπου (ἀπὸ 133 εἰς 170), προβλέπεται δὲ ὅτι θὰ ἀδξηθῆ ἀκόμη περισσότερο εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον. Ὅλα σχεδὸν τὰ νέα ὑποκαταστήματα ἐστεγάσθησαν εἰς νέα κτίρια διαθέτοντα τὰς πλέον συγχρονισμένας ἐγκαταστάσεις πού παρέχουν ἄνεσιν εἰς τὴν πελατεῖαν καὶ τὸ προσωπικόν.

Παραλλήλως, ἐπεξετάθησαν τεραστίως αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησθῆ ὅτι αἱ καταθέσεις τῆς ἠδξήθησαν ἀπὸ 3 δισεκ. τὸ 1955 εἰς 21 δισεκατ. περίπου τὸ 1965 καὶ αἱ χορηγήσεις ἀντιστοίχως ἀπὸ 3,2 δισεκατ. εἰς 18 δισεκατ. Ὁ ὄγκος τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἠδξήθη ἀναλογικῶς ἀκόμη περισσότερο, ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς τῶν συναλλασσομένων με αὐτὴν. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὸ 1955 οἱ καταθέται ἀνῆρχοντο εἰς 83.000 περίπου, ἐνῶ σήμερον φθάνουν σχεδὸν τοὺς 900.000.

Φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς κατὰ τὰ τελευταῖα 10 ἔτη ἦτο ἡ ἀύξησης τῆς ἀκτινοβολίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Χάρις εἰς τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν πού διαθέτει ἡ Τράπεζα συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν προσέλκυσιν ξένων κεφαλαίων καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἐπιχειρηματικῶν συνδυασμῶν διὰ τῆς συνεργασίας ξένων κεφαλαιούχων καὶ ἐπιχειρηματιῶν με τὸν ἑλληνικὸν βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κόσμον. Ἰδιαιτέρως ἐπιτυχῆς ἦτο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ ἴδρυσις, τὸ 1963, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἐπενδύσεων Βιομηχανικῆς Ἀναπτύξεως με τὴν συμβολὴν δεκάδος ἐκ τῶν μεγαλύτερων πιστοδοτικῶν οργανισμῶν τοῦ κόσμου. Ὁ ὀργανισμὸς αὐτὸς διαθέτει ἤδη μετοχικὸν κεφάλαιον 300 ἑκατ. καὶ αἱ ἀπὸ τῆς ἐνάργεως τῆς λειτουργίας του μέχρι 30 Ἰουνίου 1966 ἐγκριθεῖσαι ἐργασίαι εἶχον φθάσει τὸ ποσὸν τῶν 372 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ κ. Ἰωάννου Παρασκευοπούλου, παλαιοῦ ἐξέχοντος στελέχους τῆς Τραπεζῆς καὶ τραπεζικῆς προσωπικότητος διεθνοῦς κύρους, τὸ Ἴδρυμα τὸ ὁποῖον ἐώρτασεν ἐφέτος τὴν 125^{ην} ἐπέτειον ἀπὸ τῆς συστάσεώς του συνεχίζει τὴν λαμπρὰν ἐθνωφελῆ του δραστηριότητα εἰς ὅλους τοὺς καιρίους τομεῖς τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἀμαλίαπολις

Οὐδεὶς, ἐξ ὧσων γνωρίζομεν, τῶν ἱστορικῶν, Ἑλλήνων ἢ ξένων, ἀναφέρει τὴν εἰς Θεσσαλίαν κατ' Ἰούνιον τοῦ 1854 ἀποστολὴν τοῦ γάλλου προξένου Σύρου Α. Guerin πρὸς ἀπόσβειν τῆς Θεσσαλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ μάλιστα ὅτι ἡ περὶ ἀποστολῆς Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν προξένων εἰς Θεσσαλίαν ἰδέα ὀφείλεται εἰς ἐπινόησιν τοῦ Γάλλου ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ Forth Rouen, συγγενοῦς τοῦ πρώτου μεταπελευθερωτικοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Α. Rouen.

Ὡς εἶναι γνωστὸν ἡ Γαλλία καὶ Ἀγγλία πρὸς κατάπνιξιν τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπειρῶ καὶ Μακεδονίᾳ ἐπαναστάσεως τοῦ 1854, κατὰ τὸν μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας Κριμαϊκὸν πόλεμον, κηρύξασαι ὡς σύμμαχοι τῆς Τουρκίας τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ρωσίας ἀπεβίβασαν εἰς Πειραιᾶ τὴν 13)25 Μαΐου 1854 στρατὸν κατοχῆς, ὁ ὁποῖος παρέμεινε, καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1856 συναφθεῖσαν συνθήκην εἰρήνης, ἐν Ἑλλάδι ἀποχωρήσας κατὰ Φεβρουάριον 1857. Μάλιστα ὁ Γάλλος ὑποναύαρχος καὶ διοικητῆς τῆς ἐν Ἀνατολῇ ναυτικῆς μοίρας Β. Tinan, κατ' ἐκθεσίν του πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου Μεσογείου ἀντιναύαρχον Hamelin², ἐπισκεφθεὶς ἀπὸ Μαρτίου 1854 τὴν Ἀμαλίαπολιν Θεσσαλίας, ὀπόθεν ἀνεφωδιάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπαναστάται, ὄχι μόνον ἐγνώρισεν εἰς τοὺς κατοίκους «τὴν σταθερὰν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν (Γαλλίας) νὰ ὑπερασπίσωμεν ἀντὶ πάσης θυσίας τὸ τουρκικὸν ἔδαφος», ἀπειλήσας, ὅτι «θὰ ὑφίσταντο αὐστηρὰ ἀντίποινα ἐκ μέρους ἡμῶν (Γαλλίας), ἂν ἐβοήθουν τοὺς ἐπαναστάτας», ἀλλὰ καὶ μιμούμενος τὸν κατὰ τὸ 1825 Γάλλον συνάδελφόν του Drouault, ὅστις εἶχε συμβουλεύσει τὸν Αἰγύπτιον Ἰμβραῆμ νὰ μὴ ἀποβιβασθῆ εἰς Σάμον, ἀλλ' εἰς Μεσσηνίαν, συνεβούλευσε τὰς εἰς Βόλον ἀφιχθεῖσας τέσσαρας τουρκικὰς μετὰ στρατοῦ φρεγάτας νὰ ἀποβιβάσουν τὸν στρατὸν εἰς τὴν παραλίαν Ἀλμυροῦ, ἀφ' ἐνός μὲν πρὸς λύσιν τῆς παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν πολιορκίας τῆς πόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς ἐκδίωξιν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ χωρίου Πλατάνου τῆς ἐπαρχίας Ἀλμυροῦ (Ε 20).

Ἄν καὶ ὁ βασιλεὺς Ὅθων τὴν ἐπομένῃ τῆς ἀφίξεως τοῦ στρατοῦ κατοχῆς ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὰς Γαλλίας Rouen καὶ Ἀγγλίας Wyse, ὅτι θὰ ἐτήρει

1. Μετὰ περιγραφῆς τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὸ 1850 ὑπὸ τοῦ Γάλλου προξένου Grasset (Ε 1).

Τὰ ἐν τῷ τέλει τῆς μελέτης κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν δημοσιευόμενα 28 ἀνέκδοτα ἐγγραφα ἀπόκεινται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας (Προξενικῆ-Ἐμπορικῆ καὶ Πολιτικῆ Ἀλληλογραφία) ὡς καὶ εἰς τὰ Ἐθνικὰ Ἀρχεῖα Παρισίων (Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν), γίνεται δὲ παραπομπὴ διὰ τοῦ κεφαλαίου Ε (= ἐγγραφοῦ) καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν, ἤτοι Ε1 - Ε19 (Ὑπουργεῖον Ἐξωτ/κῶν) καὶ Ε 20 - Ε 28 Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν.

2. Ὁ ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Hamelin στόλος τῆς Μεσογείου (21 πλοῖα) καὶ ὁ ὑπὸ τὸν ἀντιν. Bruat στόλος τοῦ Ὠκεανοῦ (10 πλοῖα) ἠνώθησαν ὑπὸ τὸν Hamelin, ἡ δὲ ναυτικὴ μοῖρα τοῦ ὑποναύαρχου Tinan «προωρισμένη νὰ δράσῃ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Ἑλλάδος» εἶχε 14 πλοῖα, ἐξ ὧν 9 ἀτμοκίνητα. Ἐφημ. Παρισίων Moniteur Universel 25.5.1854.